PERULU BİR TAPESTRY SANATÇISI MAXİMO LAURA VE ESERLERİ

Özlem ERZURUMLU JORAYEV[1]
Şebnem Ruhsar TEMİR GÖKÇELİ[2]

[1]Öğr. Gör., Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Bölümü, ozlemerzurumlu@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5518-7595

[2]Prof. Dr., Uşak Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda Tasarımı Bölümü, sebnem.gokceli@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8573-2566

Erzurumlu Jorayev, Özlem ve Temir Gökçeli, Şebnem Ruhsar. "Perulu Bir Tapestry Sanatçısı Maximo Laura ve Eserleri". idil, 77 (2021 Ocak): s. 101–119. doi: 10.7816/idil-10-77-08

ÖZ

Peru topraklarında birçok medeniyetin kültürel izleri bulunmaktadır. Tarihi örneklere tekstil açısından bakıldığında canlı renklerin ve figüratif anlatımların kullanımının olduğu zengin tekstil geçmişi ile karşılaşılmaktadır. Resimsel anlatımları olan bu tekstiller, Tapestry dokumaların ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. Yapılan bu çalışmada dokuma sanatçısı Maximo Laura'nın konu olarak seçilmesinin nedeni, sanatçının yetişmiş olduğu toprakların değerlerinden beslenmesi ve kendi kültürünü çağdaş sanat eserlerinde özgün anlatımlarla yansıtmasıdır. Geleneksel üretim yöntemi olan tapestry (kilim dokuma) tekniğini, kendine özgü geliştirdiği uygulama biçimlerini, güçlü renk kullanımları ve figüratif anlatımlar ile birleştirerek, tanınırlığını uluslararası sınırlara taşımış ve kabul görmüştür. Bu araştırmada, Maximo Laura ile gerçekleştirilen sözlü ve yazılı iletişimin yanı sıra, çok sayıda kaynak taranmış, konu ile ilgili uluslararası alanda yayınlanmış yazı ve sergi katalogları incelenmiş, sanatçıya ait eserler ve bilgileri barındıran Maximo Laura Müzesi arşivinden erişilen veriler değerlendirilmiş, ulaşılan bulgular üzerinden bu çalışma tamamlanmıştır. Sanatçının kullandığı geleneksel teknikler ve kendi geliştirdiği dokuma biçimleri ayrıntılı olarak ele alınmış, kullandığı renkler ve sembolik yaklaşımları, yapmakta olduğu yeni ve farklı uygulamalar ile geleceğe yönelik düşünceleri kendisi ile konuşulmuştur. Hedeflenen; halen hayatta olan, üreten ve uluslararası tanınırlığı olan sanatçıyı tüm yönleri ile farklı tekstil alanlarına ilgi duyan okuyucuya aktarmak, Peru kültürü bağlamında günümüz tapestry sanatını, sanatçının eserlerini ve dünya görüşünü tanıtırken kültürler arasında köprü kurmaktır.

Anahtar Kelimeler: Maximo Laura, Tapestry, Peru tekstilleri, And tekstilleri

Makale Bilgisi:
Geliş: 12 Aralık 2020 Düzeltme: 17 Aralık 2020 Kabul: 21 Aralık 2020

© 2020 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Tekstil sanatı ile ortak yapı, malzeme ve ifade dilinin kullanıldığı tapestryler, "duvar resminin bütün niteliklerini içeren, duvarla birlikte yaşayan, fresko, mozaik gibi en eski duvar resmi tekniklerindendir" (Arıgil, 1999, s. 66). Dünya genelinde, tapestry ve duvar halısı terimleri resimsel anlatıma sahip dokumaları tanımlamaktadır. Temelde kilim tekniği ile uygulanan bu dokumalara duvar askıları da denilmektedir. Tapestry dokumaları ile geometrik desenli geleneksel kilimlerin en belirgin farklılığı, tapestrylerin güçlü resimsel anlatımlarla duvar askıları olarak üretilmeleridir. Klasik uygulama biçiminde teknik olarak kilim dokuma yöntemi kullanılmakta ve dolayısıyla renklendirme atkı iplikleri ile gerçekleştirilmektedir. Atkı iplikleri çözgüden daha ince ve çok katlı kullanılmaktadır. Atkı ipliklerinin kat yapılarak kullanılması, resimlemede oldukça detaylandırma olanağı sunmaktadır. Klasik tapestrylerle modern uygulamalar karşılaştırıldığında, kullanılan renk miktarının büyük oranda azaltıldığı, malzeme çeşitliliğinin arttığı ve sanatçıların kendine özgü geliştirdikleri yöntemlerle anlatımların zenginleştiği görülmektedir (Erzurumlu Jorayev, 2020: 90-91).Sanatçıların yeni yorumlar getirmesi ile klasik tapestry örneklerinden ayrışan, güncel sanat içinde konumlanan eserler uygulanmıştır. "Sanatın bütün dallarında görülen biçim ve malzeme değişimleri tapestry sanatında da görülmekte, üretim yöntemlerinde ve kullanılan malzeme çeşitliliğinde artış dikkat çekmektedir" (Erzurumlu Jorayev, 2019: 53). Dünyada ve Türkiye'de tapestry ve tekstil sanatçıları incelendiğinde, uygulama ve yöntem birlikteliklerinin paralellik gösterdiği görülmektedir. Teknik açıdan aynı benzerlikleri taşıyan Peru tekstilleri söz konusu olduğunda, geleneğin güçlü etkilerini çalışmalarına taşıyan yerel dokuma ustaları kadar, modern bakış açısıyla tekstil sanatında yeni yorumlar oluşturan çağdaş tekstil sanatçılarının ele alınması da büyük önem taşımaktadır. Tekstil sanatları içinde yer alan bu sanatın temsilcilerine farklı coğrafyalarda ve farklı kültürlerde ama aynı söylem dili üzerinde, benzer yöntemlerle yapmış oldukları çalışmalarda rastlanmaktadır. Türkiye'ye göre neredeyse dünyanın diğer ucunda olan Peru, kadim Anadolu toprakları gibi geçmişin izlerini taşıyan çok önemli bir kültür birikimine sahiptir, ancak yeterince tanınmamaktadır. Tekstil sanatları konularında yapılacak kapsamlı araştırmalar ve hazırlanacak makalelerle -Peru tekstilleri örneğinde olduğu gibi- kültürler arasında ki boşlukların bu kapsamda yakınlaştırılması mümkün olabilecektir. Peru Kültürü gibi Türkiye'de tekstil sanatları açısından az bilinen çok önemli başka kültürler de bulunmaktadır. And bölgesinde, Peru'dan uluslararası alanda kendini kanıtlayarak ön plana çıkan en önemli çağdaş tekstil sanatçısı Maximo Laura Taboada'dır.

Peru Tekstilleri

Antik çağlardan günümüze, And kültürleri ile doğal çevre arasında olağanüstü bir ilişki kurulmuştur. Tarıma dayalı dönemlerde halk bu coğrafyada doğa ile uyumlu çalışmayı gerektiren hayvan yetiştiriciliği ve tekstil üretimini ön plana alarak yaşamıştır. Değerlerini, inançlarını, geleneklerini ve yaşam biçimlerini ürünlerinde ifade eden bölge sanatçıları ortaya koydukları seramik, tekstil gibi eserlerde sembolik anlatımlarıyla çok zengin mesajlar vermiş, And Dağları'nın eşsiz doğal güzelliklerini çalışmalarına taşırken, And kozmolojisinin tüm sembollerini de bu mesajlarda kullanmıştır (Joslyn, 2012: 40). Dokuma sanatçıları nesillerdir süregelen geleneklerini günümüzde de korumaya çalışmakta, soyutlamalarında yüklü sembolik ifadelerle, kullandığı renklerle ve modern yorumlarla atalarını onurlandırmaya devam etmektedir. And dağlarında, günümüze ulaşan en eski tekstiller, Peru'daki Guitarrero Mağarası'nda bulunan ve MÖ 8000'e kadar uzanan dokuma işçiliğinin örnekleridir (The New York Times, 1985: 3). Peru kıyısındaki kurak çöl koşulları, tekstillerin 8000 yıl korunmasına, 6000 yıl öncesinden kalan boyalı tekstil ürünlerinin günümüze dek gelebilmesine olanak sağlamıştır. Çeşitli işlevlere sahip bu tekstil örneklerinin çoğu cenaze törenlerinden kalanlardır. Bu işlevler arasında tören kıyafetleri, metal zırhlar içine giyilen dokuma giysiler ve bu tekstillerin yanı sıra Quipus adı verilen sayısal kayıt tutma için düğümlerin kullanıldığı elyaflar da bulunmaktadır. Zenginlik ve sosyal statü göstergesi olan, sanatsal nitelik taşıyan tekstiller aynı zamanda politik anlaşmalarda ticari unsur olarak el değiştiren önemli malzemeler arasında yer almış ve bölgeler arası iletişimde de ortak dil oluşturmuştur (Joslyn, 2012: 39).

Resim 1. Sayısal kayıt tutma için düğümlerin kullanıldığı Quipus, Sertleşmiş pamuk, 215cm, 1400-1600. (https://artgallery.yale.edu/collections/objects/60529)

MÖ 5. ve 2. bin yıl arasında varlık göstermiş Norte Chico medeniyetine ait elyaf ile yapılmış sepetler ve diğer kaplar, iç içe geçirilmiş ve düğümlenmiş bitki liflerinden ve pamuk elyafdan oluşmuştur. İnce eğirilmiş ipliklerin ve basit kumaşların günümüze kalan örnekleri, eğirme ve dokuma bilgisinin bölgede seramik öncesi dönemin yerleşmiş halkları tarafından, balıkçılıkta, gündelik yaşamda kullanılmış ve geliştirilmiş olduğunu göstermektedir (Haas, Creamer and Ruiz, 2005: 43-45).

Zorlu doğa koşulları yük taşıyıcı olarak kullanılan, gıda katkısından yararlanılan lama, alpaka, vicuna ve guanaco gibi deve ailesine ait hayvanların ve koyun çeşitlerinin yetiştirilmesinde etkili olmuştur. Bu hayvanlara ait esnek ve boya geçirgenliği yüksek elyaflar, pullu lifleri ve daha çok kıyı kesiminde yaylalarda yetiştirilen pamuk malzeme ile birlikte rahat çalışma olanağı sağlayan yapılarıyla yöre halkının tekstillerle olan bağını kuran ve dokumacılığı yaygınlaştıran nesneler arasındadır. Dokumacılık çok daha fazla yüksek And platolarında yaşayan halk, özellikle kadın dokumacılar tarafından uygulanmıştır. İplik bükümünden doğal boya kullanımına kadar dokumacılığın tüm aşamalarının uygulandığı örnekler müzelerde yer almakta ve gelenek hem yerel dokumacılarda hem de çağdaş dokuma sanatçılarında yaşamaya devam etmektedir (Femenias, 1987: 10).

MÖ 900-200 yılları arasında etkin olan Chavin kültüründen günümüze kalan kısıtlı sayıda tekstillerde dişil tanrıların ve hayvan figürlerinin sembollerle yer aldığı tören giysi örnekleri bulunmaktadır. Daha geç örneklerde üzerine desen işlenmiş tekstiller, düz örmeler ve çapraz ilmekli özel örme yapılar yaygınlaşmıştır (Desrosiers, 2014: 2).

Resim 2. Paracas Tekstil, Nazca, Pamuk ve devetüyü elyafı, 148x62,2 cm, 100-300. Brooklyn Müzesi, 38.121. (https://www.archaeology.org/issues/337-1905/features/7548-maps-peru-paracas-textile)

MS 700-900 yılları arasında Wari eyaletinde seçkin sanat üretimi devlet kontrolünde yapılmıştır. Bu dönemden günümüze kalan tekstiller arasında yüksek rütbeli görevliler için üretilmiş şapkalar, tunikler ve etkileyici renk alternatifleri ile dokunmuş, oldukça geometrik desenlerden oluşan çok sayıda yinelenen motif içeren duvar halıları, yer almaktadır.

Resim 3. Wari Dört Köşeli Şapka, Pamuk, kamış, tüyler, 17x14x14 cm, 650-1000. Brooklyn Müzesi, 41.228. (https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/51469)

Resim 4. Wari Tekstil Parçası, MS 650-900, Yale Üniversitesi Sanat Galerisi, New Haven (https://artgallery.yale.edu/collections/objects/59624)

Kültürel açıdan bakıldığında, tekstillerin yüzeyinde yer alan görsellerde inançlara ait dini soyut semboller, kozmolojik ve simgesel mesajlar yer almakta, uzay ve zaman hakkında pek çok bilgi aktarmaktadır (Joslyn, 2008, s. 2).

Resim 5. Wari Tuniği, Pamuk ve deve tüyü elyafı, 22,1x31,8 cm Peru, MS 500–800. Brooklyn Müzesi, 71.180. (https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/print/object/98046)

MS. 1000-1572 yılları arasında varlık göstermiş olan İnka uygarlığına ait kıyafetlerin üretiminde kullanılan dokumalar yüksek sıklık faktörleri olan çok ince lama veya alpaka yününden yapılmıştır ve eski Peru tekstilleri arasında özel bir yere sahiptir. Günümüze kalan tekstiller arasında dikey bantlar halinde dokunmuş çok sayıda örnek bulunmuştur (Dransart, 2020: 149).

Resim 6. İnca / Moquegua. Tekstil Parçası, Deve lifi dokuma, 32x43 cm, 1000-1532. Brooklyn Müzesi, 29.1312.3. (https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/142940)

Geleneksel tezgâhlarda yoğun emek ile dokunan kumaşlarda dokumacının çok sayıda el müdahalesi ile atkı yönünde desen verilmiş örnekler bulunmaktadır. Daha çok tapestry tekniğinin uygulandığı dokumalar ise duvar askısı ve yer yaygısı örnekleri olarak yer almaktadır (Holmes, 1889: 7).

Güney Amerika'da tarih boyunca, çok sayıda uygarlık ortaya çıkmıştır. İnka İmparatorluğu, kendilerinden önce gelenlerin taşıdığı fikir ve temaları bir araya getiren, bu krallıkların sonuncusu olmuştur. Dokumaları ile tarihte yerini alan İnka uygarlığına ait, daha çok yönetici ve devlet üst düzey kişilerinin giydiği, alpaka ve benzeri liflerden dokunan ince bir goblen kumaşı olan cumbi, İspanyol kolonilerinde çok beğenilmiştir (Barber, 1913: 7-8).

İnka kumaşları, imparatorluğun sosyal ve ekonomik altyapısı için önem taşımıştır. Kalitesinin üstün nitelikleri sayesinde İnka kumaşları, ilk İspanyol öncüler tarafından "ipek" olarak tanımlanmıştır. Giysiler, İnka halkı için en önemli dokuma üretim gereksinimini oluşturmasına karşın, Peru'da on yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda yeni tekstil çeşitleri ortaya çıkmıştır. İspanyol beğenileri doğrultusunda şekillenen cumbi halıları, çok satılan bir tekstil biçimi haline gelmiş, yaşam alanları ve kiliselerde sıklıkla sergilenmiştir. Ancak dokumaların, geleneksel yapısının ve renklerinin değiştirilerek farklılaştırıldığı yeni göçmenlerin evleri ve kiliseleri için ticari bir unsur olarak yeniden üretildiği görülmüştür. Dokumacılar, geleneklerinin dışında, artan talebi, koloninin ihtiyaçlarını karşılamak için cumbi yatak örtüleri, masa örtüleri, kilimler, duvar askıları ve diğer parçaları da üretmeye başlamıştır.

İspanyol sömürgecilerin yerleşimi sonrasında dokuma geleneği çok büyük bir değişim içine girmiştir. Yerli dokumacılar, yeni gelenlere uygun yeni dokumalar elde etmek için geleneksel tekniklerinin dışında yöntemler ve üretim biçimleri kullanmaya başlamış, yatak örtüleri, masa örtüleri, kilimler ve duvar askıları 18. yüzyılın sonlarında aranan tekstil çeşitleri haline gelmiştir. Avrupa etkileri, dantelden ilham alan bordürler ve stilize dairesel desenler bu dönemde ortaya çıkmıştır (Phipps, Hecht and Martin, 2004: 47).

Peru'nun tekstil mirasında erkek tunikleri, kadın elbiseleri ve çantalar, yer yaygıları, duvar askıları ve bant dokumalar dâhil çeşitli örnekler yer almaktadır. Giysilerin nasıl kullanıldığı ve cinsiyete göre ayırımı aksesuarları ve taşıdığı başlıkları sayesinde netlik kazanmıştır (Dransar, 2020: 138).

Eski Peru kumaşlarına, dünyanın büyük müzeleri tarafından önem verilmiş, sergilenmiş ancak hak ettiği tanınırlığı yeterince sağlayamamıştır. Güney Amerika'da Zengin bir tarih ve kültüre sahip And bölgesi ve tekstillerinin bulunduğumuz coğrafyada da yeterince tanındığından söz edilemez.

Resim 7. Goblen dokuma, Pamuk çözgü, yün atkı, 1600-1699. yıllarına tarihlenen pamuk çözgü ve yün atkı goblen dokuma, karakteristik olarak dönemin tipik kolonyal goblenine özgü teknik özelliklere sahiptir. Viktorya Albert Müzesi koleksiyonu, T.15-1923. (http://collections.vam.ac.uk/item/O84911/tapestry-unknown/)

Hem geleneksel uygulamalarıyla hem de çağdaş sanat yorumları ile günümüzde Perulu dokumacılar And bölgesi dokuma tekniklerinin ve tasarımlarının birçok çeşidini canlandırmak ve sürdürmek için müze kurmuş, araştırma merkezleri oluşturmuşlardır. Tasarımların ve tekniklerin önemi, anlamları ve kökenleri üzerinde çalışmaların yapılması geleneğin devamı açısından büyük önem taşımaktadır (Femenias. 2012: 3).

Peru And bölgesine ait arkeolojik bulgular ortaya çıktıkça, pek çok sanat dalı için yüzyılların gizli kalmış eserlerinin sanatsal olarak yeniden gözden geçirilmesi, çağdaş eserlerin ortaya çıkması için temel oluşturmaktadır.

Çağdaş dokumacılar İspanyol etkisine girmeden önceki dönemlere ait nesneler ve ürünlerin etkisiyle, kültürel geleneklerin anımsandığı And tekstillerini ve motiflerini yorumlayarak uluslararası ortamda kendilerini ortaya koymaktadır. Peru tekstillerine gönül veren bu mirası kendine özgü üslubu ile yorumlayan en önemli dokuma sanatçılarından biri de Perulu Tapestry Sanatçısı Maximo Laura Taboada'dır.

Maximo Laura ve Eserleri

Sanatçı Maximo Laura Taboada, 1959 yılında Peru'nun Ayacucho'da şehrinde doğmuştur. 1980 yılında başkent Lima'ya taşınmış ve halen aynı yerde yaşamaktadır. Maximo, Güney Amerika'nın önde gelen tekstil sanatçılarından biri olarak uluslararası alanda kabul görmüş ödüllü bir duvar halısı dokumacısıdır. Çağdaş And tekstillerinde sanat ve tasarım konusunda danışman, tasarımcı ve eğitimcidir. Çalışmalarında öne çıkan, atalarından kalan dokuma tekniklerinin, sembollerin, anıların, mitlerin ve ritüellerin çağdaş sanatla bütünleşmesi ve sentezidir (https://maximolaura.com/about-maximo-laura/).

Sanatçı yetiştiği toprakların antik dokusunun tükenmez bir miras ve ilham kaynağı olduğunu vurgulamıştır. Dünya Çağdaş Tekstil Sanatı'nın yeniliklere açık alanları ve deneysel çalışabileceği ortamın varlığı sayesinde, giderek daha ilginç olan varlığıyla Peru için, sürdürülebilirlik ve özgünlük kazandırabileceği olanakları çoğalttığını ifade etmiştir. Vizyonunda ve düşlerinde; şiirsel, ruhani ve kendine özgü bir dil geliştirmesi için yönlendiren, hem geleneksel hem de çağdaş semboller ve imgeler olduğunu belirtmiştir (Laura, 2020a, Yazılı İletişim).

Maximo kumaşın tutkulu anlatıcısı, hevesli bir öğretmen ve sevdiği bu uzmanlık alanında yeni dokumacılar yetiştiren bir atölye lideri olduğunu belirtmiştir. Çalışmalarının, dokumayı sanat olarak anlatmayı teşvik ettiğini, özendirdiğini ve tanıtmaya katkıda bulunduğunu, Peru'nun fantastik gerçekçilik diliyle Uluslararası Çağdaş Tekstil Sanatı alanında özgün bir ifadeye doğru ilerlediğini vurgulamıştır.

Resim 8. Don Miguel Laura, Maximo Laura'nın Babası, 1960.
Resim 9. Maximo Laura Taboada.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Ailede beşinci nesil dokumacı olan Maximo, dokuma ustası babası Don Miguel Laura'nın atölyesinde, dokuz, on yaşlarındayken gözlemci olarak başladığı bu alanda ve yirmi yaşına kadar babasının yardımcısı konumunda aile fertleriyle birlikte çalışmaya devam etmiştir. Kendisi ilk olarak iki pedallı dokuma tezgâhında uygulamalara başlarken, günümüzde hem iki hem de dört pedallı tezgâh kullanmaktadırlar. Sanatçı, aslında dokumacı olduğunu, ifade aracı olarak dokumayı büyük bir zevkle kullandığını vurgulamıştır. Zanaatkâr kimliği ile başlayıp, beceri, yetenek ve seçkinlik kazandığını açıklayan Maximo, teknik ve üretim biçimiyle estetik deneysellik ve yaratıcılığın

içiçe geçtiği bir atölye dönemi ve bağımsızlaşma süreci yaşamıştır. Bunun neticesinde, dokuma çalışmalarının tekstil sanatı içinde yer aldığını; bu nedenle kendisinin öncelikle dokuma sanatçısı olduğunu ifade etmiştir. Bağımsız çalıştığı süreçte farklı temaları konu almış, bazı format değişiklikleri, çeşitlemeler veya estetik manipülasyonlar gerçekleştirmiştir (Laura, 2020b, Röportaj).

Resim 10. Maximo Laura, 2 pedallı dokuma tezgâhında uygulama yaparken.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Küçük yaşlarından itibaren ilk tercihi Güzel Sanatlar alanında yükseköğrenim yapmak olmasına rağmen bunu gerçekleştiremediğinden duyduğu hayal kırıklığını belirten sanatçı, edebiyat eğitimi almış, ancak dokuma ile olan bağının hiç kopmadığını ifade etmiştir. Dokumacılıkla uğraşması, üniversite yıllarında kendisine parasal bağımsızlık sağlamış, bağımsız atölye kurması, becerilerini ve yaratıcılığını tapestrylerle ortaya çıkarmasına imkân vermiştir.

Maximo, kırk yıldır aktif olarak profesyonel dokuma alanında çalışmaktadır. Son otuz yıldır kendi atölyesinde bağımsız çalıştığı süreçte sergilerle, çeşitli etkinliklerle ve Lima'da ki atölyede verdiği eğitimlerle sürekli hareketlilik içinde olduğunu belirtmiştir. Eğitim alan öğrencilerinden kendi ekibine katılanlar ya da dokuma alanında başka işler başlatanlar olduğunu ifade etmiştir. Sanatçı bu süreçte iki yüzden fazla kişisel ve karma sergilere katılmıştır. Atölyesinde dört bin farklı desen bulunduğunu, çok daha özel işleri tek başına uygulayarak kendi adına açtığı müzede sergilediğini ifade etmiştir.

Resim 11. Maximo Laura Müzesi, Cusco / Peru.
(https://maximolaura.com/maximo-laura-museum/)

Resim 12. "And Mitolojisi", Maximo Laura, Tapestyr Dokuma, 122x363 cm, UNESCO Latin Amerika ve Karayipler Ödülü Eser, İspanya, 1992.
(https://maximolaura.com/maximo-laura-award-winning-tapestries/)

Maximo Laura 1984 yılında tapestry dokumalarından bazılarını toplamaya ve korumaya başlamıştır. Lima'da 1998'de, birkaç katlı olan ev-atölye inşaatına başlanmış, bu binada sanatçının en önemli eserleri ve zengin sanatsal vizyonu olarak kabul edilen özel koleksiyonu kalıcı olarak sergilenmiştir. Bu müze çağdaş Peru tapestrylerinin sergilendiği ilk müze olmuştur. "Maximo Laura Müzesi" (Museo Maximo Laura) ise Devlet desteği alınmadan sanatçının kişisel girişimleri ile Peru'nun Cusco şehrinin, zanaatkârların çok olduğu San Blas adlı geleneksel izler taşıyan mahallesinde 2013 yılında kurulmuştur. Cusco'nun tarihi merkezinin önemli bir parçası olarak kabul edilen San Balas, 1983 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından "İnsanlığın Kültürel Mirası" listesinde yer almıştır. Müze bünyesinde çağdaş Peru tekstil sanatının en büyük çağdaş tekstil koleksiyonlarından birini oluşturan iki yüzden fazla tapestry eser bulunmaktadır. Maximo'nun müzeyi kurmasındaki amacı; eserlerini koruyup, izleyiciye sunmak ve tanıtmanın yanı sıra gelecek nesillere ilham vererek onları dokumacılığa teşvik etmektir (https://maximolaura.com/maximo-laura-museum/). Peru ve Peru sınırlarının ötesinde dokumacılık haricinde sanat tarihi ve edebiyatla da ilgili olan Maximo, dışavurumcu ve totemik olan Chavin kültürü, Renkli ve güçlü Paracas; Nazca ve Huari geometrik formları gibi birçok kaynaktan ilham alarak çalışmalarını gerçekleştirmektedir (https://maximolaura.com/about-maximo-laura/).

Resim 13. "Jaguar'ın Kutsal Nefesi", Maximo Laura, Hand-Woven Tapestry, 106x240 cm, 2019.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Resim 14. "Hayatın Dengesine Bakış", Maximo Laura, Tapestyr Dokuma, 173x315 cm, 6. Uluslararası Fiber Sanatı Bienali, Mükemmellik Ödülü Eser, Çin, 2010. (https://maximolaura.com/maximo-laura-award-winning-tapestries/)

Sanatçı, And sembollerinin ve mitlerinin Atalarına Ait Hatıraları ("And Mitolojisi", "Jaguarlar", "Kademeli", "Spiraller", "Kare Haç" ve "Kozmik"); Müzisyenlerin ruhani mekânları ("Hatun Raymi", "Wiñay Taki", vb.); Orman ("Mallqu"); Dağ ("Musoqsamay"); alegorili tören şarkıları; Kutsal sunular ("Takionqoy", "Kusi Pacha", vb.); Ritüeller ve Vizyonlar ("Totemler", "Yllapa", "Pachamama Taki"); Yaşamın kutlanması ("Balık", "Kuşlar", "Galapagos", "Yakın Bulgular"); ve İç Denizler ("İç Deniz") gibi doğadan ve geldiği toprakların zengin kültüründen esinlenerek ortaya koyduğu eserlerinin yaratım sürecini yaşadığını ifade etmiştir. Peru topraklarının antik dokusunun, doğasının, destanların ve masalların tükenmez bir ilham kaynağı olduğunu ifade eden sanatçı, geleneğin devam etmesi için kendisine bu konuda sorumluluk düştüğünü vurgulamıştır. Kültürlerin özünü, rengini, çeşitliliğini ve kimliklerini en iyi biçimde ayakta tutan geleneklerini önemsediğini aktarmıştır. Sanatçı bazı eserlerinde de küresel ısınmaya, insanlar arasındaki şiddete, ekolojik özellikli konulara da değinerek, küresel problemlere olan duyarlılığını sanatsal bir tepki vererek göstermiştir. Maximo özet olarak, eserlerinde ele alınan konu ne olursa olsun, farklı görmenin ve farklı yorumlamanın sonucunun yeni ilhamların doğmasına sebep olduğunu belirtmiştir.

Resim 15. "Barışma", Maximo Laura Tapestry Dokuma, 120x100 cm, 2016.
Resim 16. "Aile Kurma I" Maximo Laura, Tapestry Dokuma, 250x100 cm, 2018.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Maximo, tasarımının sembolü, içeriği veya mesajının değerlendirilmesini tanımlarken, rengin hassas bir konu olduğunu belirtmiş, duygularını ışık ve gölge ile karşılaşma, yoğunluk, drama veya maneviyatı bulma eylemi olarak açıklamıştır. Çalışmalarında renksiz bir tasarımı, ruhsuz bir bedene benzettiğini, rengin sembolik bir değeri bulunduğunu; doğaya, mevsimlere, duygulara ve felsefeye atıfta bulunabildiğini ifade etmiştir. Eserlerinde özellikle ana renkleri kullandığını, kırmızı, turuncu ve sarının hâkimiyetini sevdiğini ve renk miktarı, yoğunluğu ve doygunluğu ile işe büyük güç verildiğini vurgulamıştır. Renkleri kombine ederken eserin üzerinde nasıl duracağını, gölgelendirilmesini, ışığa göre renklerin nasıl görüneceğini hesaplayarak eserlerini uyguladığını açıklamıştır. Maximo, bir ressamın farklı renkleri kombine ederek yeni bir renk elde etmesi ve eserinde kullanması gibi kendisinin de farklı renkteki iplikleri kombine ederek eserlerine renk, gölge ve ışık efektleri verdiğini belirtmiştir. İnce kalitede ipliklerde, birçok tonu karıştırmaya ve aradığı renge ulaşmasına kolaylık sağlayan, çok yumuşak, parlak ve çok yönlü lif olarak tanımladığı alpaka lifini, dokuyu güçlendirmeye ve hacim kazandırmaya yardımcı olması nedeniyle de pamuk lifini bir arada kullanmayı tercih etmektedir. Üç boyutlu veya heykelsi tekstil objelerin uygulamalarında ise jüt gibi bitkisel lifleri kullanmaktadır. Maximo, dokuma öncesi ön hazırlık ve dokuma aşaması olarak proje geliştirme sürecini iki aşamada değerlendirdiğini belirmiştir. Dokuma öncesi hazırlıkta çeşitli çizimler yaptığını ve farklı kompozisyonlar denediğini, sonrasında hangi materyalleri kullanacağını görselleştirerek eserini nasıl renklendireceğine karar verdiğini ifade etmiştir. Yaratı sürecinin; sürekli, yoğun ve yaşamsal bir süreç olduğunu vurgulayan sanatçı, bu süreçte yaratıcılık yetisinin, derinleştiğini ve zenginleştiğini aktarmıştır. Bu yolculukta karşılaşılan hissetme, huzur duyguları, kullanılan uslubun taşıdığı mesajlar, ipucları ve geliştirilecek hayal veya gerçek vizyon gibi unsurlar bulunmaktadır. Üzerinde çalışılacak tema veya mesaj, uzun bir çalışma serisinin başlangıcı olabilir, temel görüntünün yakalanmasında ipucu bazen bir nokta, bir kompozisyon, teknik tekstil desteği, boyama, renk-malzeme ya da dokumanın kendisidir. Sanatçı, Maximo tapestrylerinin yaratım sürecinin; çizim aşaması, renklendirme işlemi, rengin yorumlanması, dokumanın uygulaması ve uzatma-temizleme kısımlarından oluştuğunu belirtmiştir. Bu süreç, her bir parçanın boyutuna ve karmaşıklığına bağlı olarak en az 3 ay sürebilmektedir. Maximo tasarımlarını gerçekleştirirken, üzerinde durması gereken teknik çözümlemeleri göz önünde bulundurmaktadır. Resim 17'de görünen eser, 176x402 cm boyutlarındadır. Benzer boyut ve detaya sahip bir tapestry dokumasının uygulama aşaması 6 ila 8 ay sürmektedir. Sanatçı tapestry dokumalarının tümünde, öncelikle kâğıt üzerine küçük ölçekli çizimler yaparak çalışmaya başlamaktadır. Bu süreçte, tasarımlarının serilerini oluşturmakta veya temalara göre yeni çizimler ve düzenlemeler yapmaktadır (https://maximolaura.com/creation-process/).

Resim 17. "Ormanda Kutsal Karşılamalar", Maximo Laura, Tapestyr Dokuma, 176x402 cm. (https://maximolaura.com/creation-process/)

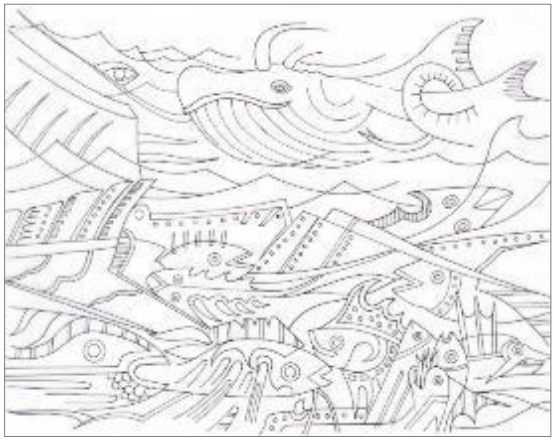

Resim 18. Tapestry yaratım süreci, çizim aşaması.
Resim 19. Tapestry yaratım süreci, renklendirme aşaması.
(https://maximolaura.com/creation-process/)

Maximo, dokuma ön hazırlık aşamasında yaptığı çizimi, renkli kalemlerle ya da bilgisayar ortamında renklendirmektedir (Resim 19). Sonraki aşamada desen, renk laboratuvarına götürülerek renklendirilen tasarıma uygun renk yorumlamaları yapılmaktadır. Sanatçının "kelebekler" olarak adlandırdığı tapestry dokumasında kullandığı iplik tonları tek renk ve birden fazla düz renk ipliğin bir arada kullanımı ile (Resim 20) elde edilmektedir. Böylelikle, çok renkli etkisi ile öne çıkan Maximo'nun tapestry dokumalarında kullanılacak parlak ve canlı renk tonları ve kombinasyonları oluşmaktadır. Sürecin devamında küçük ölçekli hazırlanan çizim, uygulanacak tapestrynin boyutuna uygun büyütülerek ya da bilgisayar ortamında hazırlandı ise basımı alınarak gerçek ölçekte çizim hazırlanmaktadır. Dokumacıya uygulama esnasında kılavuzluk etmesi amacıyla, farklı doku ve tekniklerin dahil edileceği bölümler belirtilerek çizim çözgü ipliklerine aktarılmaktadır (https://maximolaura.com/creation-process/).

Resim 20. Tapestry yaratım süreci, rengin yorumlanma aşaması.
(https://maximolaura.com/creation-process/)

Resim 21. Tapestry yaratım süreci, kılavuz çizgilerinden yararlanılarak uygulama aşaması. (https://maximolaura.com/creation-process/)

Maximo tapestry dokumaları, sanatçı tarafından kendi teknikleri üzerine eğitim verdiği seçilmiş bir grup usta dokumacı tarafından uygulanan el dokumalarıdır. Peru'da tapestry dokumacılığı, nesilden nesile aktarılarak öğrenildiği için, Maximo atölyesinde çalışan dokumacıların çoğu ailelerinden gelen dokumacılık geçmişine sahiptir. Atölyede Maximo'dan aldıkları eğitimlerle, yaratım sürecini ve sanatçının kendine özgü geliştirdiği tekniklerini öğrenmişlerdir. Sanatçının dikkatli denetimi altında, dokuma sürecinde renkler ve dokular sıra sıra açığa çıkmaktadır. Dokuma işlemi tamamlandıktan sonra tapestry dokumasının uzatma ve temizleme aşamasına geçilmektedir. Uygulama yapılırken dokumacının gördüğü alan tapestrynin ön yüzü olduğu için iplik uçları ters tarafta bırakılmakta (Resim 22), uygulama sonrasında temizleme yapılmaktadır. Tezgâhtan çıkartılan tapestryde gerilim farklılıkları oluştuğundan son olarak dokuma gerilerek kalıcı ölçü belirlenmektedir (https://maximolaura.com/creation-process/).

Resim 22. Tapestry yaratım süreci, dokuma esnasında arka yüzeyde bırakılan iplik uçlarının görünümü. (https://maximolaura.com/creation-process/)

Resim 23. Tapestry yaratım süreci tamamlanmış tapestry dokuma örneği.
(https://maximolaura.com/creation-process/)

Maximo 1985 yılında Buenos Aires, Arjantin Kültür Merkezi'ndeki ilk sergisinden bu yana, eserleri ile yirmi dokuzdan fazla ülkede yüz kırkın üzerinde kişisel-karma sergilerde, bienallerde ve trianellerde yer almış, müzelerde ve özel koleksiyonlarda eserleri ile temsil edilmiştir. Birçok etkinlikte ödül kazanan sanatçının, ödüllendirildiği etkinliklerden bazıları şunlardır; 4. Riga Uluslararası Tekstil ve Elyaf Sanatı Trienali Gelenek ve İnovasyon Özel Ödül (2007), "Lozan'dan Pekin'e" 5. Uluslararası Lif Sanatı Bienali (Çin) Bronz Ödül (2008), 5. Uluslararası Tekstil Sanatı Bienali (Arjantin) Mansiyon Ödülü (2009), "VI Uluslararası Çağdaş Tekstil Sanatı Bienali (Meksika) Mükemmellik Ödülü (2010), Lozan'dan Pekin'e" 6. Uluslararası Lif Sanat Bienali (Çin) Üstünlük Ödülü (2010), 13. Uluslararası Tapestry Trianali (Polonya) Onursal Mansiyon Ödülü (2011), Scythia 7. Uluslararası Tekstil Sanatı Bienali Sergisi 2.'lik Ödülü - Gümüş Madalya (2015). Ayrıca sanatçının Washington DC'deki Dünya Bankası, Paris'teki UNESCO Genel Merkezi, Peru Büyükelçiliği (Washington, Quito, Asunción, Helsinki), Smithsonian Ulusal Amerikan Yerlileri Müzesi, İspanya'daki İberoamerikan El Sanatları Müzesi, Venezuela'daki Iberoamerican El Sanatları Müzesi, Finlandiya'daki El Sanatları Müzesi, Miami'deki Amerika Müzesi, Letonya Ulusal Sanat Müzesi, Peru Kültürü Müzesi, Peru'daki Riva Agüero Enstitüsü Sanat ve Popüler Gelenekler Müzesi gibi birçok müze ve alanlarda eserleri sergilenmektedir. İberoamerikan Tekstil Örgütü ve Peru Tekstil Sanatı Merkezi kurucu ortağı olan Maximo; Amerikan Tapestry Birliği, Avrupa Tapestry Örgütü, İngiliz Tapestry Grubu üyesidir (https://maximolaura.com/about-maximo-laura/).

Resim 24. "Kutsal Gök Gürültüsü", Maximo Laura, Tapestry, 180x250 cm, 2019.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Resim 25. "Kutsal Gök Gürültüsü", Detay.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Maximo; 2010 yılında UNESCO'nun "Somut Olmayan Kültürel Mirası Destekleme" üzerine verdiği, "Yaşayan İnsan Hazineleri, Peru Ödülü" ile onurlandırılmıştır. Sanatçı kültürel mirasının gururlarından biri olan Peru tekstiline, kimlik ve devamlılık duyguları aşıladığına inandığını belirtmiş, Peru'nun binlerce yıllık mirasını sürdürmekten gurur duyduğunu vurgulamıştır. Bu ödülle, uzmanlık alanında bilgi ve tekniklerini geliştirmeye ve bunları yeni nesillere aktarmaya, onları eğitmeye, kayıt altına alınmış belgeler, eserler üretmeye ve bu zamanın kendisine sunduğu diğer tüm araçları içselleştirerek yoluna devam etmesi için hayatında önemli bir taahhüdü üstlendiğini ifade etmiş, böylelikle ülkesinin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunduğunu aktarmıştır.

Resim 26. "Mutlu Gün Batımı I", Maximo Laura, Tapestry, 120x120 cm, 2019.
Resim 27. "Mutlu Gün Batımı I", Detay Görüntü.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Pandemi nedeni ile müzede zorluklar yaşandığını belirten sanatçı, atölyede deneysel ve üç boyutlu yeni sorgulamalarla çalışmalarının devam ettiğini açıklamıştır. Bu süreci verimli kullanan Maximo, kendine özgü yorumlaması ile tek parça, bütün olarak elde ettiği tapestry dokumalarının yanı sıra yeni tasarımlar, farklı malzeme ve teknik denemelerle deneyimlediği özgün çalışmalara yoğunlaşmıştır. Alpaka yünü kullandığı dokumalarının yanında, yeni çalışmalarında sentetik malzemelerin de yer alacağından söz etmiştir. Denemelerde, üç boyutlu modüllerin ayrı çalışıldığı ve sonrasında üretilen parçaların dokumaya, uygulama esnasında ya da sonrasında birleştirileceği birimlerden ve heykelsi tekstillerden oluşan yeni bir konsept üzerine çalıştığını aktarmıştır. Materyallerle nereye kadar çalışabilir, neler üretilebilir, nasıl farklı perspektifler geliştirilebilir düşüncesi ile hareket

ettiklerini belirtmiştir. Maximo dokuma alanında geliştirdiği bu konseptin fikir olarak olgunlaşmasının kendileri için de zaman alacağını, fakat yeni uslubunun ve tekniğin dokuma alanında da kabul göreceğini umduğunu söylemiştir.

Resim 28. Maximo Laura ile çevrimiçi ortamda röportaj. Sanatçının üzerinde çalıştıkığı yeni malzeme ve teknik denemeleri.

Maximo yeni bir konsept geliştirme sürecinde, deneme, yanılma, farklı fikirler bulmaya çalışma aşamalarının, işin özünde kendisine büyük keyif verdiğini ifade etmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar her zaman beklediği kadar iyi olmasa da yeni denemelerin daima geliştirici olduğunu ve inovasyonun önemini vurgulamıştır. Tapestry uygulamalarını elde ederken dokuma tekniği olarak da farklı denemeler yapmış, dokumanın yapısal unsuru olan ipliklerin dikey ve yatay yönde kullanımı haricinde uygulama teknikler geliştirmiştir. Dokuma esnasında, tapestry yüzeyinde serbest iplik grubunu farklı yönlerde ilerlettiği, dallara ayrılarak aynı noktalara taşıdığı kendine özgü müdahaleleri bulunmaktadır. Her zaman araştırma yapma, yeni teknikler, yeni materyaller deneme gerekliliğine işaret eden sanatçı, bazen sürecin duraksadığını, devamında neler yapabileceğinin açık bir şekilde ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu durumu aslında, teknik olarak işin durması değil, çalışmanın nasıl ilerleyeceğinin planlanması ve yeni tekniği uygularken ya da deneyimlerken devamlılığının sağlanması için ara olarak tanımlamaktadır.

Resim 29. "Yalnızlık", Maximo Laura, Tapestry, 180x250 cm, 2018.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Resim 30. "Bereket Enerjisi", Maximo Laura, Tapestry Dokuma, 120x120 cm, 2018.
Resim 31. "Bereket Enerjisi", Detay.
(Sanatçının kişisel arşivinden)

Maximo'nun stüdyosunda çizim malzemeleri, resim, müzik ve birçok kitap bulunmaktadır. Atölye evinin duvarlarının geneli, çok sayıda renk barındıran, karmaşık şekil ve çeşitli dokuların olduğu eserleri ile doludur. Dokuma sanatına kendini adayan bir kişinin, bu işe karşı sevgi, bağlılık ve tutku hissetmesi zorunluluğunu ifade etmiştir. Tapestry dokumalarında özellikle kendi tarzını oluşturmanın; ayrıntılı, yavaş, detaylı, uzmanlaşmış ve geri döndürülemez bir iş olduğunu; bu mesleğe sahip olmanın sabır, huzur, profesyonellik ve sanatsal yetenekler gerektirdiğini aktarmıştır. Ek olarak araştırma, deneme, disiplin, düzenlilik, inatçılık, süreklilik, sadakat ve çok çalışmanın önemine dikkat çekmiştir.

Sonuç

Peru tekstilleri, figüratif anlatımlı tapestry dokumalarının ilk örnekleri olarak kabul edilen dokumaların da içinde yer aldığı, köklü bir tarihi geçmişe sahiptir. Peru'da dokuma geleneği aile yaşamı içinde bir nesilden diğerine aktarılarak binlerce yıldır sürmektedir. Dokumacılığı yaşamın bir parçası olarak deneyimleyerek çok küçük yaşlarda en temel uygulamalarla öğrenen dokumacılar bu geleneği günümüzde de devam ettirmektedir. Tapestry dokumalarının ve Peru dokuma sanatının güçlü bir temsilcisi olan Maximo Laura, nesillerdir süre gelen bu aile geleneği ile yetişmiş, özgün dokumaları ile uluslararası sanat alanında tekstil sanatçısı olarak kabul görmüş Peru'nun önemli dokuma ustalarından biridir. Sanatçı dokumacılığı, dokuma ustası olan babası Don Miguel Laura'dan Peru dokuma geleneklerine göre öğrenmiştir. Edebiyat eğitimi almasına rağmen küçük yaşlarda başladığı dokumacılığı meslek olarak seçmiş ve devam ettirmiş, tapestry sanatı alanında özel bir yere sahip olmuştur. Ele aldığı konular, renk kullanımı, figüratif anlatımı ve tekniğe getirdiği yenilikçi yaklaşımlarıyla, benzersiz anlatımlara sahip özgün eserler üretmiş, uluslararası alanda sanatçı kimliği ile öne çıkmıştır. Sanatçının eserlerinde, yoğunluğu yüksek, doygun ana renklerin kullanımı dikkat çekmektedir. Renk birleşimleri ve ton geçişleri ile tasarımlarında ışık ve gölge etkisini çok güçlü bir şekilde yansıtmaktadır. Doku etkisini görsel olarak kuvvetlendirirken, derinlik hissini belirginleştirmektedir. Maximo'nun tapestry dokumalarında, renk bilgisine olan hâkimiyeti güçlü anlatımlara sahip tasarımlar olarak yansımaktadır. Sanatçının tapestry eserleri, renklerin kullanımı ile belirgin hale gelmiş detaylı sembolik anlatımlar ve hareket unsurları barındırmaktadır. Tapestry dokumalarının büyük bir kısmında, Perulu atalarının mirasçısı olarak, kültürünün değerlerini barındıran konuları ele almaktadır. Doğaya ve canlıya duyarlı, toplum bilincine sahip olan sanatçı eserlerinde, doğadan esinlendiği ya da ekolojik sorunlara dikkat çektiği konular da çalışmıştır. Belirlediği temanın figüratif anlatımları ile tasarımlarında kurguladığı kompozisyonlarda yer alan renk olgusu, Maximo tapestrylerinin eşsiz kimliklerini oluşturmaktadır. Eserleri, diğer sanatçıların çalışmalarından ayıran en belirgin özellik, kuşkusuz sanatçının renk kurgusudur. Dokumalarında kullandığı sembolik anlatımlar, tonlama ile elde ettiği derinlik hissi, kompozisyonlarının yoğun anlatımları, sanatçının kültürel birikiminin yansıması Maximo tapestrylerinin kimliğini oluşturmaktadır. Sanatçının

tasarımlarında rengi, sembolleri ve tekniği kullanımı, uzun ve zahmetli uygulama süreci ile elde edilecek detaylar barındırmaktadır. Edebiyat ve sanat tarihi alanında deneyimli olması, ele aldığı konuyu tasarımlarında daha etkili aktarmasında katkı sağlamaktadır. Maximo dokuma yapılarını oluştururken, klasik tapestry yöntemi olan kilim tekniğini kendine özgü geliştirdiği yöntemlerle kullanmakta, dokumalarında dikkat çekici rölyef ve zengin doku etkisi elde etmektedir. Geleneksel yöntemlerden olan sumak yöntemini de serbest müdahalelerle uygulayarak, görsel anlatımını kuvvetlendirmektedir. Uygulamalarında dikey-yatay düzlemde yer alan çözgü-atkı iplikleri haricinde ilave iplik gruplarının farklı yönlerde kullanımı ile tapestrylerinde özgün doku etkisi ve anlatım yakalamaktadır. Tapestry dokumalarının resimsel anlatımlara sahip olması nedeniyle figüratif tasarımın uygulaması dikkatle gerçekleştirilmektedir. Desende bulanan net renk alanları ve renk geçişlerinin dokumaya doğru aktarılması gerekir, geri dönüşü ve düzeltme olanağı olmayan sonuçlar ortaya çıkmaması için uygulama dikkat gerektirmektedir. Maximo pandemi sürecinde yeni malzeme ve teknik denemeleri ile bu güne dek üzerinde çalıştığı eserlerden farklı kimlikte tanımladığı üç boyutlu, heykel görünümlü tekstiller üzerinde yoğunlaşmaktadır. Kuşkusuz yapılan bu deneysel çalışmalar, tekstil ve tapestry sanatı alanında farklı perspektifler geliştirilmesinde öncülük edecektir. Dokuma yönteminin uygulanmasında yapmış olduğu yenilikçi yaklaşımlar, bu alanda çalışan sanatçılarla arasında yeni görsel diyaloglar oluşturmakta, sunduğu yenilikler, denemeler ve uygulamalarla izleyicisini ortak bir dil oluşturmak için teşvik etmektedir.

Kaynaklar

Arıgil, Sema, "Geçmişten Günümüze Dokuma Resim Sanatına Bakış". Ev Tekstili Dergisi. Sayı: 22, 1999, ss. 66-67.

Barber, Edwin A.. "Textile Fabrics of the Incas". Philadelphia Museum of Art, Vol. 11, No. 41, Jan., 1913, pp. 6-9.

Desrosiers, Sophie. "Highland Complementary-Warp Weaving and the Lima Style in the Central Coast of Peru, ca. 200-650 C.E.". Textile Society of America Symposium, University of Nebraska – Lincoln, 9-2014, pp. 1-13.

Dransar, Penelope. "A Highland Textile Tradition from the Far South of Peru Durin the Period of Inka Domination". PreColumbian Textile Conference VIII, University of Nebraska – Lincoln, 5-2020, pp. 137-156.

Erzurumlu Jorayev, Özlem. "Modern Tapestry Uygulamalarda Yer Alan Farklı İfade Biçimleri". Uluslararası sanat ve Estetik Dergisi. Yıl:3, Sayı:4, 2020, ss. 89-115.

Erzurumlu Jorayev, Özlem. "Tapestry Sanatı ve Türkiye'de Gelişim Süreci". Sanat-Tasarım Dergisi. Sayı: 10, 2019, ss. 47-54.

Femenias, Blenda. "Ancient Designs for the Modern Era: Artists Interpret Andean Textiles". Textile Society of America Symposium, University of Nebraska – Lincoln, 9-2012, pp. 1-4.

Femenias, Blenda. "Andean Aesthetics: Textiles Of Peru And Bolivia". Madison, Wis.: The Regents of University of Wisconsin Systems, 1987.

Haas, Jonathan. Creamer, Winifred and Ruiz, Alvaro. "Power and the Emergence of Complex Polities in the Peruvian Preceramic". Archaeological Papers of the American Anthropological Association, 14, pp. 37–52.

Holmes, Villiam H. "Textile Fabrics Of Ancient Peru". Washington: Government Printing Office, 1889.

Joslyn, Catherine. "Representations of Nature in Andean Textiles". Journal of Global Initiatives, Volume 7, Number 2, 2012, pp. 39-54.

Phipps, Elena. Hecht, Johanna. and Cristina Esteras Martín, Cristina Esteras Martin. "The Colonial Andes: Tapestries and Silverwork, 1530-1830". New York: Metropolitan Museum of Art, 2004. (https://books.google.com.tr/books?id=A6nutjzmxvkC&printsec=frontcover&redir_esc=y&hl=tr#v=twopage&q&f=false)

İnternet Kaynakları

The New York Times, 24 Eylül 1985, Bölüm C, Sayfa 3, https://www.nytimes.com/1985/09/24/science/science-watch-peru-cave-artifacts-are-10000-years-old.html (Erişim Tarihi: 13.10.2020)

"Maximo Laura Tapestry Collection". Mananging Editor: Karin Aguilar Medina, Peru: Maximo Laura Museum, 2014.

Laura Taboada, Maximo (2020a). Sanatçı ile yazılı iletişim, e-posta (12.08.2020).

Laura Taboada, Maximo (2020b). Sanatçı ile röportaj, çevrimiçi (5.11.2020).

https://maximolaura.com/about-maximo-laura/ (Erişim Tarihi: 11.10.2020).

https://maximolaura.com/maximo-laura-museum/ (Erişim Tarihi: 11.10.2020).

https://maximolaura.com/maximo-laura-award-winning-tapestries/ (Erişim Tarihi: 15.10.2020).

https://maximolaura.com/creation-process/ (Erişim Tarihi: 13.10.2020).
https://artgallery.yale.edu/collections/objects/60529 (Erişim Tarihi: 13.10.2020).
https://www.archaeology.org/issues/337-1905/features/7548-maps-peru-paracas-textile (Erişim Tarihi: 04.10.2020).
https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/51469 (Erişim Tarihi: 13.10.2020).
https://artgallery.yale.edu/collections/objects/59624 (Erişim Tarihi: 05.10.2020).
https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/print/object/98046 (Erişim Tarihi: 04.10.2020).
https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/142940 (Erişim Tarihi: 07.10.2020).
http://collections.vam.ac.uk/item/O84911/tapestry-unknown/ (Erişim tarihi: 07.10.2020).
https://www.textilescusco.org/ (Erişim Tarihi: 04.10.2020).

MAXIMO LAURA: A TAPESTRY ARTIST FROM PERU

Özlem ERZURUMLU JORAYEV
Şebnem Ruhsar TEMİR GÖKÇELİ

ABSTRACT

There are cultural traces of many civilizations in Peruvian territory. Looking at the historical examples in terms of textile, we encounter a rich textile history with the use of vivid colors and figurative expressions. These textiles with pictorial expressions are considered as the first examples of Tapestry weavings. The reason why weaving artist Maximo Laura was chosen as the subject in this study is that the artist is nourished by the values of the land he was raised in and reflects his own culture in contemporary art works with original expressions. By combining the traditional production method of tapestry rug weaving with the technique developed by himself, strong use of colors and figurative expressions, he has become internationally recognized and accepted. In this research, in addition to the verbal and written communication with Maximo Laura, many sources were reviewed, the articles and exhibition catalogs published in the international field were examined, the data obtained from the Maximo Laura Museum archive, which contains the works and information of the artist, were evaluated, and this study was completed. The traditional techniques used by the artist and the weaving forms developed by him were discussed in detail, the colors and symbolic approaches he used, the new and different applications he made, and his future thoughts were discussed with him. The aim is; to convey the artist from all aspects, who produces and has international recognition, to the reader who is interested in different textile fields, to establish a bridge between cultures while introducing today's tapestry art, artist's works and world view in the context of Peruvian culture.

Keywords: Maximo Laura, Tapestry, Peruvian textiles, Andean textiles